

**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΝΙΑΣ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ**

Υπεύθυνη τμήματος ΝΓΛ: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΧΡΗΣΤΑΚΗ
Επιμέλεια Διαγωνίσματος: ΕΛΙΝΑ ΔΟΥΔΟΥΜΗ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 1

1^ο υποερώτημα [ενδεικτική απάντηση του ΙΕΠ]

- Η έλλειψη ορίων εγκυμονεί κινδύνους στην εφηβική ηλικία, γιατί μπορεί να οδηγήσει σε ασυδοσία.
- Τα όρια μπορούν να προφυλάξουν τον έφηβο, ώστε να μην παραμελεί τα μαθήματά του, τις συναναστροφές ή και την επιμέλεια του εαυτού του.
- Τα όρια πρέπει να τίθενται, όταν το παιδί είναι σε μικρή ηλικία, διαφορετικά ως έφηβος αντιδρά και δυσχεραίνεται η επικοινωνία με τους γονείς.

2^ο υποερώτημα [ενδεικτική απάντηση του ΙΕΠ]

Αντίθεση: Οι νέοι με φτωχή πνευματική ζωή, έλλειψη κρίσης και ανωριμότητα σε αντίθεση με όσους φροντίζουν για τη σωματική, πνευματική και ψυχική τους καλλιέργεια, θέτουν στόχους και αξίζουν τον θαυμασμό μας.

Η συνεντευξιαζόμενη επιλέγει την αντίθεση, για να επισημάνει ότι:

- Δεν είναι όλοι οι νέοι «θύματα» της τεχνολογικής εξέλιξης και της ταχύτητας της ηλεκτρονικής εποχής.
- Υπάρχουν νέοι αξιόλογοι που αντιστέκονται καλλιεργώντας το σώμα και το πνεύμα τους.
- Με την αντίθεση μετριάζει τον τρόπο με τον οποίο αποδίδει το μήνυμα, ώστε να μην επικριθεί για απολυτότητα, εμπάθεια ή προκατάληψη

3^ο υποερώτημα [ενδεικτική απάντηση του ΙΕΠ]

1. β 2. β 3. β 4. α 5. β

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 30)

Επικοινωνιακό Πλαίσιο: Επιστολή

Τόπος/ημερομηνία: Αθήνα, 6 Απριλίου 2024

Προσφώνηση: Αξιότιμη κυρία Τζωρτζακάκη -Λυμπεροπούλου

Πρόλογος

(αφόρμηση) Στο πλαίσιο μίας συζήτησης στην τάξη μας σχετικά με τις σχέσεις που διαμορφώνουμε με τους γονείς μας κατά τη διάρκεια της εφηβείας, διαβάσαμε με ιδιαίτερο ενδιαφέρον ένα απόσπασμα από τη συνέντευξη που δώσατε με αφορμή την έκδοση του βιβλίου σας. **(δεδομένο)** Ως έφηβοι κι εμείς ταυτιστήκαμε με τις απόψεις σας, οι οποίες μάλιστα αποτέλεσαν το έναυσμα για την διατύπωση και άλλων προβλημάτων που αντιμετωπίζουμε σε αυτή τη δύσκολη περίοδο τη ζωής μας. **(ζητούμενα)** Μέσα λοιπόν από τη συγκεκριμένη επιστολή, ως εκπρόσωπος της τάξης μου, θα ήθελα να σας καταθέσω τα προβλήματα αυτά καθώς και τις απόψεις μας για τη στάση που θα θέλαμε να έχουν οι γονείς απέναντί μας.

Κύριο μέρος

Ζητούμενο 1: προβλήματα εφήβων

❖ Εσωτερικά/ συναισθηματικά

→ Προσωπικά επιχειρήματα

- Άγχος, πίεση για τους ρόλους που θα πρέπει να αναλάβει σε όλα τα επίπεδα της ζωής του.
- Η ανάγκη για κοινωνική αποδοχή τους γεννά συναισθήματα ανασφάλειας, πλήττεται η αυτοεκτίμηση, αυτοπεποίθηση τους.
- Συναισθηματικές μεταπτώσεις, γρήγορες εναλλαγές έντονων συναισθημάτων.
- Σύγχυση, προβληματισμός στην προσπάθειά τους να ανακαλύψουν τον εαυτό τους, να διαμορφώσουν την ταυτότητά τους.
- Διαρκές αίσθημα υποτίμησης των προβλημάτων/συναισθημάτων τους, αίσθηση ότι κανείς δεν τους καταλαβαίνει.
- Η τάση τους για ανεξαρτητοποίηση τους γέννα αισθήματα καταπίεσης.
- Η μη διαμόρφωση του συστήματος αξιών τους συνδυαστικά με την ευαλωτότητα της ηλικίας τους καθιστά επιρρεπείς σε ακραίες συμπεριφορές.

❖ κοινωνικά προβλήματα

• Δομή κοινωνίας

- ✓ Υψηλά ποσοστά ανεργίας, αναξιοκρατία επαγγελματική ανασφάλεια
- ✓ Προβάλλονται αρνητικά πρότυπα τα οποία προάγουν
 - ως ύψιστες αξίες τον υλισμό, τον καταναλωτισμό, την επιτηδευμένη ομορφιά, την αναγνωρισιμότητα, τις οποίες συνδέουν με την ευτυχία, την καταξίωση, την επιτυχία
 - τον ατομικισμό, τον ανταγωνισμό, τον κυνισμό, την αδιαφορία για το συνάνθρωπο
 - καλλιεργούν στερεότυπα και προκαταλήψεις
 - τη βία ως ένδειξη ισχύος
 - Οι νέοι αποπροσανατολίζονται από τις υψηλές αξίες, δεν έχουν θετικά πρότυπα

- **Εκπαιδευτικό σύστημα**

- πληροφορία κειμένου:

Φτωχή πνευματική ζωή, χωρίς να καλλιεργείται το μυαλό και η κρίση τους, ο ψυχισμός τους δεν ωριμάζει παράλληλα με το σώμα τους.

- προσωπικά επιχειρήματα:

Δεν ικανοποιεί τις ανάγκες, τις ανησυχίες των νέων δεν τους παρέχει τα κατάλληλα πνευματικά, ηθικά, κοινωνικά εφόδια, έχει υποβαθμιστεί σε καταναγκασμός.

- **Τρόπος ζωής**

- πληροφορία κειμένου:

Χρήση της τεχνολογίας ως μέσο επικοινωνίας και ψυχαγωγίας, κίνδυνος εξάρτησης και εθισμού.

- Προσωπικά επιχειρήματα:

- Πιεστική, απαιτητική καθημερινότητα, ψυχική και σωματική εξάντληση, περιορισμένος ελεύθερος χρόνος.

- Απουσία επαφής με τη φύση, το ελεύθερο παιχνίδι δεν εκτονώνονται δημιουργικά.

Ζητούμενο 2: Στάση γονέων

- **Πληροφορίες κειμένου:**

- Να τίθενται όρια με αγάπη και σεβασμό.

- Να καλύπτουν πνευματικές και ψυχικές ανάγκες, να μην περιορίζονται στην κάλυψη υλικών αγαθών.

- Να μην τα στραγγαλίζουν με την υπερβολική φροντίδα και τη διαρκή αγωνία τους.

- **Προσωπικά επιχειρήματα:**

- Να αποτελούν πρότυπο, να παραδειγματίζουν με τη στάση ζωή τους και τη συμπεριφορά τους, να αφιερώνουν ποιοτικό χρόνο.

- Διάλογος, συστηματική και ουσιαστική επικοινωνία, να ακούν τα άγχη, τις ανησυχίες τους, τους προβληματισμούς τους, ειλικρίνεια.

- Να δείχνουν στα παιδιά αγάπη, στοργή, σεβασμό, κατανόηση, αποδοχή, να τονώνουν την αυτοπεποίθηση, την αυτοεκτίμηση, να τα ενθαρρύνουν, να τους δείχνουν εμπιστοσύνη, να μην τους συγκρίνουν με τους συνομηλίκους τους, να μην τους υποτιμούν.

- Να τους βοηθήσουν στη διαμόρφωση ισχυρού συστήματος αξιών.

- Να στρέφουν τα παιδιά σε γόνιμους τρόπους αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου μέσα από τους οποίους θα καλλιεργούν τις κλίσεις, τα ταλέντα, τη δημιουργικότητά τους.

ΑΡΕΙΤΟΛΜΟ

Επίλογος

Όπως κι εσείς αντιλαμβάνεστε, η εφηβεία είναι από τη φύση της μια δύσκολη, μεταβατική περίοδος κατά τη διάρκεια της οποίας βιώνουμε έντονα συναισθήματα, καθώς προσπαθούμε να ανακαλύψουμε τον εαυτό μας. Η περίοδος αυτή γίνεται ακόμα πιο δύσκολη, γιατί νιώθουμε ότι ζούμε σε μια κοινωνία που μας ματαιώνει. Γι' αυτό έχουμε απόλυτη ανάγκη την αγάπη, τη στήριξη της οικογένειάς μας, καθώς η ασφάλεια και η σιγουριά που μπορούν να μας προσφέρουν μας δίνουν δύναμη να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα αυτής της δύσκολης περιόδου της ζωής μας.

Αποφώνηση: Με εκτίμηση μία μαθήτρια λυκείου/ένας μαθητής λυκείου

ΘΕΜΑ 3

1^ο υποερώτημα

α) Το ποίημα έχει προτρεπτικό ύφος.

β) Οι γλωσσικές επιλογές με τις οποίες επιτυγχάνεται το προτρεπτικό ύφος του ποιήματος είναι η χρήση του β' ενικού προσώπου και η προστακτική έγκλιση. Με το β' ενικό πρόσωπο το ποιητικό υποκείμενο προσδίδοντας ένα διαλογικό χαρακτήρα στο ποίημα με ζωντάνια και παραστατικότητα απευθύνεται στον αναγνώστη και έμμεσα στον ίδιο του τον εαυτό. Με την προστακτική έγκλιση («δούλεψε», «Ζύμωνε», «φτιάξε») τονίζεται με πιο επιτακτικό τρόπο η ανάγκη, η υποχρέωση να καλύπτονται πρωταρχικά οι ανάγκες των παιδιών. Το ποιητικό υποκείμενο λοιπόν προτρέπει τον αναγνώστη και όλους τους ανθρώπους γενικά να θέτουν ως προτεραιότητα στη ζωή την ικανοποίηση των βασικών αναγκών των παιδιών.

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Στο ποίημα χρησιμοποιείται στην πρώτη και την τελευταία στροφή μία επανάληψη. Συγκεκριμένα επαναλαμβάνεται ο στίχος «Το παιδί: ζωή. Τίποτ' άλλο!». Με την επανάληψη τονίζεται η άποψη του ποιητικού υποκειμένου ότι τα παιδιά είναι η ίδια η ζωή. Η άποψη αυτή, που διατυπώνεται στην πρώτη στροφή του ποιήματος, αιτιολογεί τις προτροπές που απευθύνει στους αναγνώστες το ποιητικό υποκείμενο στη συνέχεια του ποιήματος, ώστε να καλύπτονται και να διασφαλίζονται πρωταρχικά τα δικαιώματα των παιδιών έστω και αν απαιτείται μία κοπιώδης προσπάθεια. Το ποίημα ολοκληρώνεται με την επανάληψη του συγκεκριμένου στίχου, ώστε να δοθεί έμφαση και να αποτυπωθεί στη σκέψη, στο συναίσθημα των αναγνωστών η αναγκαιότητα να ακουστούν οι συγκεκριμένες προτροπές και τα παιδιά να αποτελούν προτεραιότητα στη ζωή, γιατί είναι η ίδια η ζωή.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15) [ενδεικτική απάντηση του ΙΕΠ]

Βασικές ιδέες του ποιητικού υποκειμένου με τις οποίες ο μαθητής μπορεί να συμφωνήσει ή να διαφωνήσει:

- τα παιδιά έχουν υλικές ανάγκες (1η στροφή-Τα παιδιά θέλουν παπούτσια, τα παιδιά θέλουν ψωμί, θέλουνε και φάρμακα)
- τα παιδιά πρέπει να είναι η προτεραιότητά μας (2η στροφή- επανάληψη: πρώτο)
- κοπιώδεις προσπάθειες για την κάλυψη των αναγκών των παιδιών (3η -4η στροφή)
- τα παιδιά είναι ό,τι πιο σημαντικό υπάρχει, είναι η ίδια η ζωή (Το παιδί: ζωή. Τίποτ' άλλο!)

ΑΡΕΙΤΟΛΜΟ

Δάφνη - Αγ. Δημήτριος